

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРОТИДІ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Владислав ЖУРАВЛЬОВ, здобувач вищої освіти навчальної групи 201 СМІР Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Тетяна КУЛИК**

На сьогоднішній день торгівля людьми є одним з поширених видів транснаціональної злочинної діяльності.

Українське законодавство визначає торгівлю людьми як - здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином. [1]

В Україні проблема торгівлі людьми стала актуальною з початку отримання незалежності. Так згідно зі статистикою Міжнародної організації з міграції (МОМ) станом на грудень 2019 року - 1345 осіб стали жертвами торгівлі людьми, що є рекордним значенням за останнє десятиліття. [2]

Громадяни України переважно стають жертвами таких форм експлуатації як примусова праця - 93,3% (кількість спроб) та сексуальна експлуатація - 5,6% (кількість спроб). [2]

На рахунок статі постраждалих то переважно жертвами торгівлі людьми в Україні стають чоловіки, відсоток котрих збільшився з 58% у 2015 році до 68% у 2019 році, кількість постраждалих жінок навпаки починає зменшуватися з 2009 року з 80% до 32% у 2019 році.

Серед вікових груп найчастіше жертвами торгівлі людьми стають особи віком від 35 до 50 років - 42% та від 18 до 35 років - 38%.

Кількість злочинів зареєстрованих за ст. 149 КК у 2019 році складає 306 випадків з яких по 36 справах було винесені вироки судом. [3]

Основними країнами призначення є Російська Федерація - 60,6% та Польща - 20,4%, третє місце займають випадки торгівлі людьми в межах України - 10,3% відсоток котрих почав збільшуватися з 2016 року [2;4], що пов'язано з бойовими діями на Сході України, та появою осіб із статусом внутрішньо переміщених.

Проте реальні дані про кількість жертв серед внутрішньо переміщених осіб або осіб що проживають за лінією зіткнення є невідомими, через неможливість моніторингу на непідконтрольних територіях, так і загалом через неточність статистики МОМ, через те що в ній зазначені лише офіційно

виявлені випадки спроб торгівлі людьми в Україні, проте реальна кількість постраждалих може бути більшою.

В Україні з метою запобігання торгівлі людьми діє механізм взаємодії суб'єктів до складу котрого входять: Міністерство соціальної політики, Міністерство внутрішніх справ, Національна поліція України, Міністерство освіти і науки, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство закордонних справ, Державна прикордонна служба, Служба безпеки України, Місцеві державні адміністрації.

Головне місце у цьому механізмі посідає Міністерство соціальної політики, що є національним координатором у сфері протидії торгівлі людьми.

Також до суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми згідно Закону України «Про протидію торгівлі людьми» відносяться:

- 1) Президент України, що визначає центральний орган виконавчої влади у сфері координації та протидії торгівлі людьми;
- 2) Кабінет Міністрів України, що спрямовує і координує роботу суб'єктів, у сфері протидії торгівлі людьми та затверджує державну цільову програму у цій сфері;
- 3) закордонні дипломатичні установи України;
- 4) громадські організації;

Серед головних нормативно-правових актів у сфері протидії торгівлі людьми в Україні варто виділити Закон України «Про протидію торгівлі людьми», Постанову КМУ № 111 «Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року».

Так зокрема у ст. 4 Закону «Про протидію торгівлі людьми» були визначені сновні напрями державної політики у цій сфері а саме:

- 1) Попередження торгівлі людьми шляхом підвищення рівня обізнаності населення, превентивної роботи, зниження рівня вразливості населення;
- 2) Боротьба із злочинністю, шляхом виявлення та притягнення винних осіб до відповідальності;
- 3) надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав та впровадження механізму взаємодії суб'єктів у цій сфері;

Серед основних завдань, що були поставлені для подолання проблеми торгівлі людьми в Україні згідно Постанову КМУ № 111 можна виділити:

1. Удосконалення нормативно-правової бази у сфері протидії торгівлі людьми;
2. Боротьба із злочинністю, пов'язаною з торгівлею людьми, шляхом посилення співпраці правоохоронних органів та соціальних служб;
3. Захист та допомога постраждалим від торгівлі людьми особливо дітям;
4. Посилення міжнародного співробітництва у сфері протидії торгівлі людьми зокрема у некримінальній сфері;

На нашу думку головними недоліками у сфері протидії торгівлі людьми в Україні є:

1. Малообізнаність громадян з цією проблемою;
2. Недостатній моніторинг у сфері протидії торгівлі людьми особливо серед внутрішньо переміщених осіб та осіб що знаходяться за лінією розмежування.

Головними причинами явища торгівлі людьми в Україні на нашу думку є:

1. Скрутне фінансове становище серед громадян, що змушує їх шукати будь-яку добре оплачувану роботу як закордоном так і в Україні.
2. Збройний конфлікт на Сході України.

На нашу думку серед заходів у боротьбі з торгівлею людьми в Україні варто вдосконалити:

1. Проінформованості населення про існуванням явища торгівлі людьми, зокрема вдосконалення системи моніторингу і збору статистичних даних серед внутрішньо переміщених осіб.
2. Посилення міжнародної співпраці з правоохоронних органами інших держав.
3. Посилення заходів запобігання явищу торгівлі людьми всередині України, шляхом посилення взаємодії правоохоронних органів та інших органів публічної влади, в тому числі місцевої.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 01.01.2020 Відомості Верховної Ради. 2012, № 19-20, ст.173 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text> (дата звернення: 26.11.2020);
2. Короткий огляд програми протидії торгівлі людьми МОМ України URL: https://iom.org.ua/sites/default/files/iom_counter_trafficking_programme_2019_ukr.pdf (дата звернення: 26.11.2020);
3. Мінсоцполітики відзвітувалося ГРЕТА про проведені у 2019 році Урядом України заходи щодо протидії торгівлі людьми URL: <https://www.msp.gov.ua/news/18685.html> (дата звернення: 26.11.2020);
4. Протидія торгівлі людьми в Україні, Статистика МОМ станом на 31 грудня 2018 р. URL: <https://stoptrafficking.org/sites/default/files/mom/IOM%20VoT%20Statistics%20UkDecember2018-%20-%20fin.pdf> (дата звернення: 26.11.2020);

СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Володимир ВАСЕЧКО, ад'юнкт кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ